

Lærende nettverk for fornyelse av lærerutdanning

Ola Erstad
PFI
Universitetet i Oslo

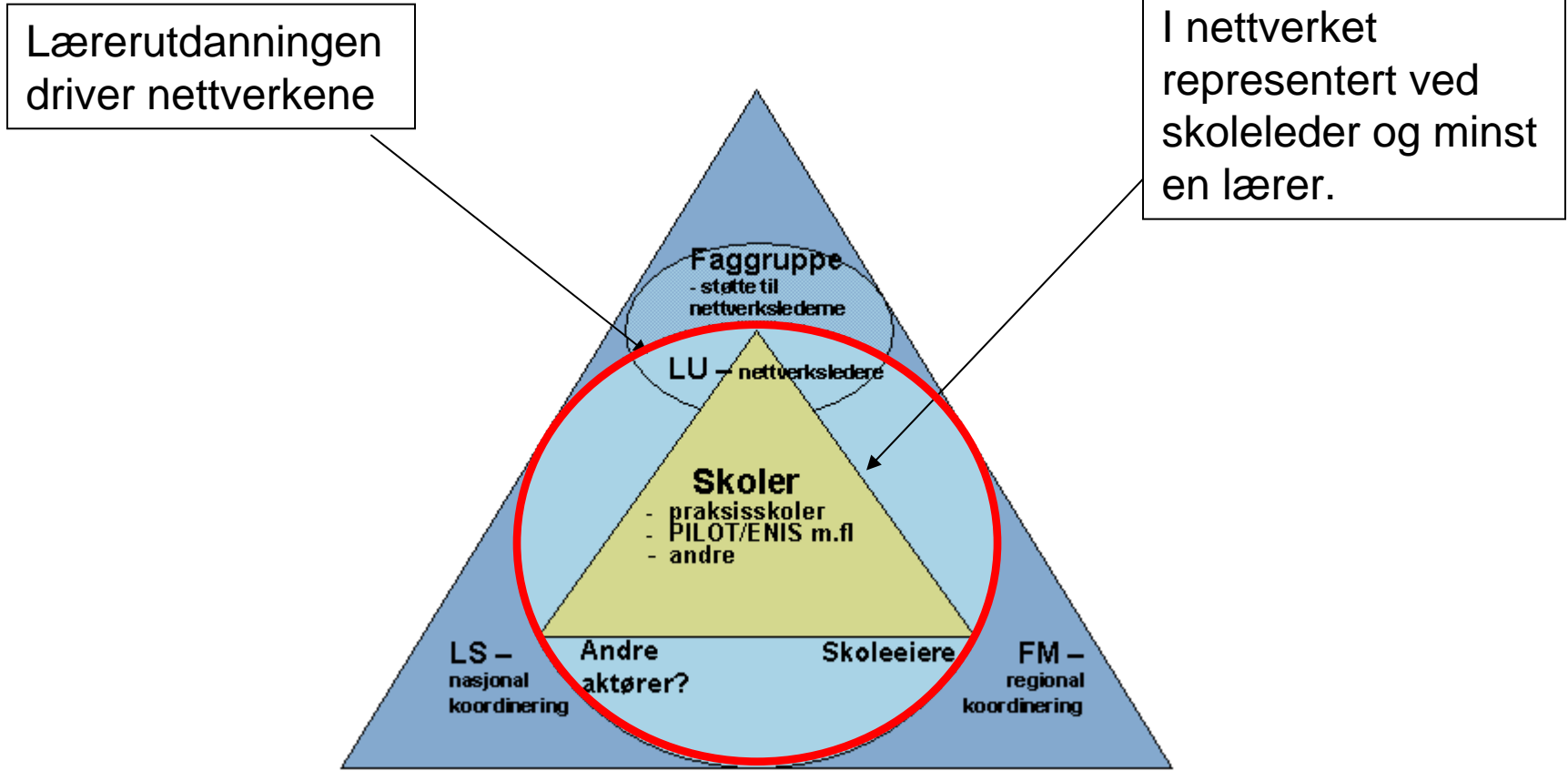

Lærende nettverk

Med bakgrunn i

- PILOT
- PLUTO

Organisering

Figur 1

Hovedmål

Gjennom kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling i lærende nettverk skal skoler, skoleeiere og lærerutdanninger bevisstgjøres og kvalifiseres slik at IKT i større grad tas i bruk i læringsarbeidet der det gir faglig og pedagogisk merverdi

Delende kontra lærende nettverk

- Ikke primært erfaringsutveksling eller informasjonsformidling
- Å lære i nettverk. Gjelder også lærerutdanningen.
- Drivkrefter for det å arbeide i nettverk nasjonalt, regionalt, lokalt?
- Delingskultur. Vanskelig å få til
- Betydningen av IKT?

Internasjonale perspektiv

Network learning for educational change

- Network society (Castells)
- Bok av Veugelers & O'Hair (2005)
- Mange eksempler på ulike typer nettverk
- En hovedmotivasjon å bringe aktører sammen, som grunnlag for utvikling. Knytte seg til andre utenfor egen institusjon.
- Kobling mellom høyere utdanning og skolemiljø. Aksjonsforskning.
- Uklart hvordan IKT er innskrevet i slike prosjekt.

Ulike perspektiv på kunnskap

- Tilegnelse av kunnskap (knowledge acquisition perspective)
- Nettverk og kunnskapsdeling (participation perspective)
- Innovasjon og kunnskapsskaping (knowledge creation perspective) -> 'Kunnskapssamfunnets' utfordringer

Erfaringer fra Lærende nettverk

Generelt om Lærende nettverk

- Et komplekst program
- Eksisterer en generell positiv oppfatning av programmet
- Mangfoldig bilde av erfaringsutbytte
- Erfaringer og kunnskap om det å være i nettverk bygges opp over tid
- Men hvordan fungerer nettverkene som lærende?

Generelt om Lærende nettverk

- Flere nettverk har opprettet en prosjektgruppe ved lærerutdanningen. Styrket ledelsen.
- Flere har valgt å dele inn hovednettverket i mininettverk, og regionale nettverk.
- Vært viktig å etablere møteplasser der nettverkene utvikler seg til å bli læringsfellesskap.
- Majoriteten av nettverkene benytter seg av en eller annen type LMS i nettverksarbeidet. Noen også blog, wiki.
- Positive erfaringer ved skriftliggjøring av nettverksarbeidet (refleksjonshandling)

De største utfordringene

- Store forskjeller mellom nettverkene når det gjelder hvilke utfordringer som rapporteres, men noen utfordringer nevnes hyppigere enn andre;
 - Mangel på tid,
 - Lav aktivitet mellom samlingene,
 - Problematikk knyttet til differensiering,
 - Lite dokumentasjon av skolenes arbeid i nettverket,
 - Utfordringer med å ansvarliggjøre den enkelte skole,
 - At IKT kan bli en drivkraft for utviklingsarbeid
 - Uklart hvor godt aktiviteter er forankret innad i lærerutdanningene.

LN og lærerutdanningene

Ulike rapporteringer

- Rektorundersøkelsen
- ITU evaluering. Ulike modeller
- Praksisfortellinger

Rektorundersøkelsen

- 80 prosent av deltakerne at de var positive til lærerutdanningen som nettverksledere.
- 90 prosent av rektorene er "Svært positiv" og "Noe positiv" til Lærende nettverk som et styringsredskap
- I følge rektorene øker prosjekt *Lærende nettverk* mulighetene for å realisere målene i *Program for digital kompetanse*.
- Partnerskap med fagmiljø i lærerutdanningene er svært ønsket, og øker i følge rektorene, sannsynligheten for utvikling på egen skole. Rektorene vurderer det videre som meget positivt med lærerutdanningene som nettverksledere i LN og tilsvarende skoleutviklingsprosjekter, til tross for en viss skepsis til den digitale kompetansen som lærerutdanningene som fagmiljøer kan tilføre prosjektskolene.
- Det knyttes store forventninger til den faglige og pedagogiske merverdien av samarbeid mellom skoler i nettverk, samtidig som prosjektdeltakelsen i følge rektorene styrker muligheten til å utvikle skolene som lærende organisasjoner.

ITU-kvalitativ evaluering

- Ulike modeller
- ”Det er likevel mye som tyder på at de mulighetene denne type nettverksorganisering gir med henblikk på fleksibilitet og kompetansespredning ikke er utnyttet i tilstrekkelig grad. Det er derfor et urealisert potensial når det gjelder refleksjon over pedagogisk bruk av IKT, forankring i lærerutdanningen og tydeligere ledelse på alle nivåer.”
- ”Mange av deltakerne i nettverkene opplever liten interesse fra lærerutdanningen for pedagogisk bruk av IKT i skolene. Det er en utfordring framover å få lærerutdanningen til i større grad se gevinsten av å knytte seg tettere til skoler. Dette kan være nyttig både fordi kompetansepersoner fra LU kan gi viktig støtte og rådgivning til lærere og fordi lærerstudenter kan få viktig praksiserfaring knyttet til pedagogisk bruk av IKT.”

Praksisfortellinger

- ”Når det faglige fokuset var prioritert og ressurspersoner fra Høyskolen skulle tildeles prosjektet ble det valgt å ha to personer i nettverksledelsen og knytte til oss fagpersoner fra de to fagseksjonene norsk og naturfag underveis etter behov. På den måten ville vi prøve å oppnå en effektiv planlegging av samlingene samt sikre fagkompetansen inn mot det skolefaglige fokuset. Nå, i siste fase av prosjektet, ser vi at denne endringen bidro til mer effektiv planlegging både av de administrative og faglige anliggende på samlingene.”

Praksisfortellinger

- ”Når lærerne får tid til å tenke selv og diskutere, åpnes refleksjonsrommene, og vi får de gode samtalene som kobler praksishandlingene med erfaringer og didaktisk fundament. Teori og ideer til metodikk kan leveres utenfra, men lærerne må diskutere egne handlinger og felles erfaringer i sammenheng med teorien og metodikken. Nettverkslederens viktigste oppgave er ikke å levere utenfra, men å legge til rette for og lede prosesser som åpner lærernes refleksjonsrom. Å finne refleksjonsrom handler helt sikkert om tid, men også om avstand til hverdagen, om å diskutere de gode spørsmålene, om å dele refleksjoner og om forpliktelser til å bidra i utprøving og erfaringsdeling.”

Lærerutdanningen

Nettverkslederne har tatt bedre grep om utviklingen. Styrket ledelse

Majoriteten av nettverkene rapporterer å ha iverksatt samarbeidsprosjekter med andre nettverk

Det å produsere skriftlige uttrykk i samarbeid, hvor de ulike nettverkene fungerer som med-forfattere i hverandres tekster, kan være en fruktbar strategi i utviklingsarbeidet, både med tanke på eget læringsutbytte og det å synliggjøre overfor andre hvilke metoder man har valgt i eget utviklingsarbeid.

Men uklart hvordan LN fungerer som en drivkraft for endring innad i lærerutdanningen

Forholdet til praksisfeltet, en utfordring

Uklart hvordan digital kompetanse og pedagogisk bruk av IKT forankres i LU

Muligheter som blir tydeligere

- Lærende nettverk kan være med på å skape selvrefleksjon innad i lærerutdanningen.
- Kan bygge bro mellom praksisfeltet og lærerutdanningen.
- Få forankret IKT i den pedagogiske praksis.
- Lærerrollen utfordres. En dynamisk og utviklingsorientert lærerrolle.

Hva skjer videre?

Hva slags fremtidig lærerrolle snakker vi om?

- Fra LN kan vi si at:
 - Ikke læreren som en isolert aktør
 - Tenke kollektivt om kompetanseutvikling, og utviklingsarbeid
 - Flere lærerroller knyttet til læringsaktiviteter, fag, elever
 - IKT både som drivkraft for nettverk og som fokus for refleksjoner
 - Tettere kobling mellom praksisfelt og lærerutdanning

Usikkerhet

- Det er skapt mye mobilisering nedenfra de senere årene.
- Nasjonale strategier som har gitt retning.
- Nå er ting mer åpne.
- Offentlige strategier. Stortingsmelding om læreren. Utdanningsprogram i NFR.
- Reell fare for tilbakegang.
- Hva bringer oss videre?

Takk for oppmerksomheten!

